

Neopisani se dopisi ne tiskaju. Pripremljeni su pisma, agenci itd. Takva po običnom cijeniku ili po dogovoru. Isto tako je za priloge. Novci se šalju poštom uz napomenu (svesve postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, treba te javi odpravničtvu u svjetlu pisma, za koje se ne plaća postarina, ako se izvans napisite: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rasla mala stvar, a nesloga sve pokvari. Naz. pos.

Izlati svakog četvrtka na svjetlu.

Dopisi se vraćaju ako se označe.

Nedijeljegovani listovi se neprimaju. Predplata u peštunom stoji 10 for., za seljake 20 for. na godinu. Razmjerno fer. 2/3 i za poljodine. Izvan carinske više postaraju.

Na male jedan broj 5 novči.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Farsetto br. 14.

Sjetite se Družbe sv. Cirila i Metoda
na Istru!

Poziv na predplatu.

Koncem ovoga mjeseca iztije našim predplatnikom predplata za ovu godinu. Radi toga pozivljemo ih ovim, da na vrijeme predplatu obnoviti izvole. Nemarne i okorjele dužnike izratili smo odvjetniku, koji će postupiti protiv svakomu bez obzira.

Predplata na naš list stoji na godinu za imućnije for. 5, za seljake, djake itd. for. 2; za pol godine poljovica gornjih cijena.

Novci neka se šalje na podpisano poštarskom doznačnicom. Ujedno neka svakto naznači, da li je dobio iznos za novu predplatu, za stari dug, za oglase itd.

Uprava „Naše Sloge“

Čestit. Božić!

Usred obumrle prirode nadošla nam je opet najljepša i najmilija crkvena svečanost, sveti božićni blagdan.

„Slava Bogu na visini, a mir dobrim ljudem na zemlji“ orit će se ovih dana iz stotine i stotine milijuna grla pobožnih kršćana, koji će slaviti uspomenu na dolazak Sina božjega na ovaj svijet, da sama sebe žrtvuje za spas čovječanstva.

Danas nakon devetnaest stoljeća bacaju u duhu katoličanski narodi željno svoj pogled na skromnu stalicu u Betlehemu, nad kojom je kod

poroda Spasa zaszala sjajna nebeska zvijezda.

Ova je dovela iztočne mudrace k njihovomu cilju, pred lice novorođenoga djeteta, Boga-čovjeka, da mu se prvi poklone i da ga prvi obdare kao kralja kraljeva bogatimi darovi. Ta zvijezda predhodnica sjaje i danas narodom, koji vjeruju u svoga Odkupitelja i koji živu polag njegove svete nauke. Ona će i njih dovesti do prvoga cilja — kao što je dovela mudrace sa daleka iztoka — budu li se čista i pravedna srca klanjali Onomu, kojemu su kod poroda andjeli pjevali: „Slava Bogu na visini, a mir dobrim ljudem na zemlji.“

Ako imade itko razloga, da se iskreno veseli uspomeni narodjenja Sina božjega, to ga imadu po gotovo zanamareni, potišteni i zapostavljeni narodi, koj se bore proti nasilnikom i mogućnikom, da spase svoj narodni obstanak.

Medju takove narode ubrajamo i naš hrvatski narod, osobito njegovu zelenu granu u Istri i na kvarnerskih otocih. Njega se je smatralo još nedavno mrtvim, bezpravnim. Njegovi narodni neprijatelji držali su, neima tomu dugo, da će do mala zaplesati nad njegovim grobom. Pa kad se on lagano počeo buditi i osvješćivati, skočili oni na njega sa svih strana, da ga još čvršće sagnu u večige robstva, da ga utuku, da ga unište.

Nu providnost Onoga, kojeg uspomenu narodjenja ovih dana slavimo, nije dopustila, da se oživotvoro paklenske osnove naših din-dušmana. Ta providnost bije i danas nad našim narodom i ona neće dopustiti, da propadne, da ga nestane sa lica zemlje, koju je kroz vjekove natapljao svojom dragocienom krvi za krat častni i slobodu zlatu.

U tu providnost polaze naš narod sve svoje nade, jer znade, da će vjera spasiti svakoga, koji bude iskreno vjеровao. Naš narod vjeruje u bolju budućnost svoju i svega čovječanstva, u posvemašnju pobjedu prave kršćanske sloge i ljubavi.

U prirodi sledi po božjih zakonih zimu proljeće, a kao što je u naravi, tako je i u sudbini pojedinaca i naroda. I oni imadu svoju zimu i svoju noć, za kojima sledi rujna zora i milo proljeće. Mi se čvrsto nadamo, da će i nama granati blago proljeće, jer ako nas svi znakovi nevaraju, počelo je ruditi od tamo, odakle su nas do sada tlačile crne maglušine.

U toj nadi proslaviti ćemo vedrijeg čela i radostnijeg srca svete božićne blagdane.

Želeći svemu hrvatskomu narodu, da bi do mala slavio uspomenu na porodjenje Spasitelja u punoj slogi, slobodi i jedinstvu, klitimo mu k predstojećim božićnim blagdanom iz dna duše: Čestit Ti rode Božić!

Umirovljenje viteza Rinaldini-a.

Mjeseca julija 1899. bijaše postavljen u stanje mira baron *Frezi*, tadašnji c. k. namjestnik u Primorju. Poslovi namjestnički u Primorju uručeni bijahu međutim dvorskomu savjetniku vitez *Rinaldini-u*. Te poslove obavljao je kao upravitelj namjestništva do novembra iste godine, kadno bijaše naime imenovan c. k. namjestnikom za Primorje.

Vitez *Rinaldini* bio je do tada ne samo prvi savjetnik, nego duša ovoga namjestništva. Njemu valja pripisati glavni dio krvine na nešetnom sustavu, što se ga je već do tada u ovih naših trih pokrajinah provadjalo.

Prigodom nastupa službe c. kr. namjestnika očekivalo se, da će vitez *Rinaldini* upravljati drugadije nego li njegov

predšastnik, da će biti napram većini pučanstva Primorja obzirliji, te da će kao vrstan upravni činovnik imati pred očima jedico probitke monarhije i dobro povierena mu pučanstva bez razlike narodnosti. Znalo se je, da je po rodu Talijan, ali uprav za to mislili su mnogi, da će biti prema našemu narodu pravedniji. U toj nadi pozdravismo ga i mi kod nastupa njegove vlade ovakve:

„Što je do sad bilo kod namjestništva u Trstvu, bilo je. Mi bacamo velikodušno zastor vrhu svih crnih dana, koje je političkih desetak godina doživio slovensko-hrvatski puk ovoga austro-ilirskoga Primorja.“

Ali na žalost kratkotrajno bijahu naše nade. Do mala bo moradosmo se osvjeđoti, da smo pali sa zla na gore.

Ako preletimo milijn ovo poslednjih osam godina vlade c. k. namjestnika viteza *Rinaldini-a*, niže nam se pred očima dugi niz crnih slika, koje su pratile i progonile hrvatsko-slovenski puk Primorja na svakom njegovom koraku, u svakom njegovom poduzetju. Nigdje nenalazimo u našoj narodnoj borbi tečajem ovih godina svijetle točke, koju bismo mogli upisati u zaslugu odstupajućega c. k. namjestnika. Svaka i najmanja naša steževina stojala nas je silnih muka, napora i žrtva, jer se je vladalo u Primorju na temelju pogrešnih i nepravednih nazora, baštinejnih od pok. barona *Prešara*, da nas imade naime umjerenih i radikalnih, da imade u Primorju Hrvat-Slovenaca nemirnih, nezasičnih i nasilnih, kojim valja svimi silami i svimi sredstvi na put stati. Pa dočim se je umjereni Slavene — a u istinu narodne odpadnike i izdajice — svjedoje i svakako u protunarodnoj borbi popopriralo, pričilo se je pošteno misleće i radeće naše radoljube svakom prigodom i u svakom poslu.

O pravom narodnom napredku nebijaha dakle govora za namjestnikovanja g. viteza *Rinaldini-a*. Dapače, ako pravo računamo, koliko bismo u to doba bili imali napredovati, da se je u Primorju vladalo po zdravih načelih i po državnih temeljnih zakonih, moramo zaključiti, da smo zadovoljav, dočim su naši susjedi Talijani na račun naš i na štetu naša daleko napred pokrčili.

Obzirom na sve te nepobitne činjenice moramo bismo sa veselijem pozdraviti

PODLISTAK Istarski razgovori.

Preporučeni na razmišljanje svim Istranom, a ponajpaco prodancem i njihovim drugovom.

Mate: Al ja ne morem verovat, da su šli va Grčku za krast; ako i su zločesti, al jih ne morem držat za takove lopove.

Ive: Al dragi Mate, trebada četo mane verovat. Čekaj, čekaj, pač se spamećujem i ime od jednega Talijana, ki je bil radi krađij tužen. Ako se ne varam, rođjen je va Verone, a zove se Dionisi Za tega se sjećam, a ki bi sve druge zapametil.

Mate: Nisam nikad jako dobro mislel od Talijani, još od one šestdeset i šesta, al sada ne ču ni toliko.

Ive: Dakle justo onako, kako su se svi ti Garibaldi, Cipriani, Felceti, Bertheti i Dionisi izkazali va grčko-turskem ratu i ubrali velike vence od lovorik, tako sa baš dogodilo i Bartoli a, Ruzzi-n, Mauroneru i kompanije va B-če.

Mate: A ča čete, svi Talijani su, tutto una roba“, svi su junaki, kad treba na bojištu bežat, a va bečkem parlamentu mučat.

Ive: Lepo su uspomenu morali puštit talijanski junaci va Grčkoj! Pa kako

su jih još Grki morali ekspadirat iz svoje zemlji, da ni to lepo?

Mate: A je po pravice lepa komedija, je Iive: Iz svega se jasno vidi, da su Talijani svuda jednaki junaki, i onda kad se bore proti Austriji pul Viss, al proti Meneliku va Afrike, al proti Turkom va Grčkoj, ma pu svuda baš „pravi junaki“. Po svuda su prvi kada treba — bežati! Ov put su se uvjerali da je neč drugo tuč se s Turkom, al delat komedije, recimo va Trste, kad odlazi kakov čarlatan va garibaldinskoj mje na grčko-tursko bojište!

Mate: A, gospodine, veselimo se, ča imamo va Istrij za neprijatelje takove „junake!“

Ive: Ja, ja, pa još se je našlo va Istrij našeh ljudi, ki su voleli glasovat za takovi tuji talijanski „junaki“, nego za svojiga čovaka, ki njim vavak korist gleda.

Mate: A ja, ča čemo? Bog ih Svemoguć šentaj i neka njim da, ča preogledat! S Bogom, gosp-dine!

Ive: S Bogom, Mate, s Bogom!

VII.

Kako je to va blaženoj Italije.

Mate: Bin jih malo prosil, da m čagod povedu od te blažene Italije, pod ku bi nas oteli spravit naši istarski ne-spašenci.

Ive: Znaš, ki bi ti otel to na tanko opiševati, ne bi brzo na kraj prišal. Prej

bi mogal celu knjigu napisat od tega nego ti sve to lepo povedet, kako bi trebalo. Al ja ča ti to kratko gledat povedet, a znajuć da si pametan, stalan, sam, da čer i iz toga maloga moć storit sliku od talijanske mizerije.

Mate: Bin jih dakle prosil, da počnu!

Ive: Dobro, sve me!

Prije svega ču vam reć, da je va Italije glad i glad. Ljudi lačni, buduć nimaju nikakovega dela, ni nikakovega zaslužaka, gredu okolo po svetlu, kade bi mogli ča zaslužt.

Mate: Ja ne bin imel niš proti temu, zač — Bože moj — mora svaki živet. Al to ni pravu, da oni samo pridnu, pak zmišju našem kruh.

Ive: Tako i ja mišlja. A sada dalje! Da se uvjerite u istinu, da je va Italije veliki glad, to ču vam ovdje povedet koliko se ih preseli iz Italije drugamo, zač nimaju doma od čega živet.

Službeni list talijanske vlade „Gazzetta ufficiale“ pisal je o temu pred neko vreme, a ja sam to va notes zapisal.

Letu 1895. ostavilo je blaženoj Italiji 293.181 ljudi, a l. 1896 pak 306.093 duš. Kako dakle iz oveh broji vidite ostavlja svako leto nezmierno mnogo duš svoju zlatu domovinu.

Mate: Po svetoga tida, ne mora njina bit jako dobro, kad jih toliko tišid ni zadovoljno sa svojom domovinom.

Ive: Najveći broj se ljudi iz ciele Evrope

seli baš iz te blažene Italije. I to se još u najvećem broju sele iz južne Italije i iz žnl. Ovi broji u najbolje dokazuju, kako je zlo stanje va toj blaženoj zemlji.

Mate: Ovi broji govore, na moju dušu, najbolje!

Ive: Sad ču vam spomenut, kakova je talijanska policija, i ča se dela sve od kažnenjika va talijanskeh pruzneh.

Zadnjih deset let dogadjaju se va pruzneh upravo grozna zločinstva. Koliko put se dogadja, da se ubiju va zatvore politički osudenjici i kažnenjici. A to se sve dogadja, zač je vlada pokrivena, da ne more bit više.

Ni temu dugo, da je talijanska policija zaprila nekakovega socialista *Frezzi-a* prez usroka. A valje tječan dan iza tega je *Frezzi* uari. Policija je rekla najprej, da mu je kap pala, a posle tega, da se je obesil. No komisija, ka se je sastojala od profesori medicini na univerze, je dokazala, da su *Frezzi* ja. nemilosrdno mućili, zač su mu našli čuda polomjenih kosti, a na glave mu se poznaju 22 udarca, kako su ga ubili. Sad je počis iz-traga proti ubojicam, a ne ču njim bit niš, zač se ovakove stvari već put dogadjaju. O temu se već i va parlamentu va Rime govorilo, al teško da ču nza sve to ubojice stić kazne, kakova bi morala.

(Još ču toga bit.)

odstup viteza Rinaldini-a. Nu mi se niđije nesređi neveselimo, a tako ni padu nosica nesretnog do sada vladajućeg sustava u Primorju i podržavatelja nesnosnog stanja našega naroda na jugu monarhije. Ali ako se to mi i neveselimo, primamo ga do znanja sa zadovoljstvom, jer vidimo u tomu opć. jednoumno obistinjenju onu veliku istinu, da je svaka sila do vremena a samo Bog do vjeka, da se ruše države i prestolja, da padaju carevi i kraljevi, da nestaje nasilnika i mogućnika, a da ostaju narodi, koji vjernu u Boga, koji žive po Njegovoj nanci i koji temelje svoj obstanak na zdravim načelih, na zakonu i moralu.

Rastajuće se ovim sa mjestu pruživojnosti g. "Vitez" Rinaldini-om kao c. k. namjestnikom u Primorju, ni mi iskreno zelimo, da čugo uživa zasluženo mirovinu, ali neka u zasebnom životu oznastoj, da s vremenom naš možda strogi ali svakako pravedni sud o njegovoj vladavini oblažimo, il da nam prži priliku, da izmognemo jednom o njemu kazati. Mi bacamo velikodušno zastor, vrhu svih onih crnih dana, koje je posljednjih osam godina doživio hrvatsko-slavonski pak ovoga austro-iliirskoga Primorja."

Dopisi.

Iz Rieke pišu nam 15. t. m. Iz oluje nastala je nekakva tišina. Kako sam vam javio, Riečani su demonstrir. il proti vlad. ali onda bi bilo reći, da se vlada nije radi toga nimalo prestavila. Sve je suđa bar privid o u miru. Bivši zastupnici se privatno sakupljaju i pripravljuju za buduće izbore, a valjda bi vlada neostoj. prekrštenih rukob. Opaza se, da još kad kad kojigod u krmi kod čaše domaćega navali na vladu nu to su ljudi, koji imaju što više što manje iredentizma u sebi, a ti ljudi su podpirani od talijanskih podanika ovdje nastanjenih i nekotjih i urodjenih.

Vlada pusta pod plastom obrane talijanskog jezika još nekoliko vrata otvorena, a timi vratu može talijanska struja još mnogo demonstrirati.

Madžari bi mogli jednostavno ta vrata zatvoriti, ali žalibože protu-slavenika jo litika njim to nedopušta. Oni radi svog obstanaka simpatizirani sa svimi dušmani slavenstva. Za njih Wolf i drugovi u Beču su veliki junaci. Radi toga, i samo radi toga talijanska struja ovdje na svršetku će imati valjda bolji uspjeh nego li sama vlada u ovom riečkom sukobu.

Za guvernera ovdje je imenovan grof Ladislav Szapary, sin bivšega guvernera ovdje. Ako bude opet izabran isti načelnik Mailenter, onda ćemo imati tri mlada do- stojanstva, na čelu ovog grada t. j. guvernera, župnika i načelnika. Ovi će se moći međ. sobom razgovarati mloučuvano majdarskinom, nemareć što jih građani slušaju, jer sa najboljom željom razumjeti jih nebi.

Što se tog madjarskog jezika tiče, kog bi Mađjari svakako htjeli uvresti na Rieku, možamo kon-tatovati, da njima to jako sporo ide ili za bolje reći, nikako neide. Značajna je činjenica, da ima dosta riečkih mladića, koji su izučili gimnaziju usred ma-jarskog orzanja, ipak nigdje i nikada da bi se ih čulo na javi, da se međusobno mađjarski pogovaraju, dočim mi dobro pametimo, kako je bilo kada je ojet bila Rieka predana Mađjarom. Onda se demon-striralo proti nama Hrvatom, vikalo se Effen na svaki napjev, i da je bilo koji i naj-manje vješt u tom jeziku, bio b se okolo đerao mađjarski, dočim sada svi žute na veliku žalost ovdje nastanjenih Mađjara.

Zavedeni Riečani sada ne vole ni nas ni Mađjare; talijanska ideja po iredentžini se prilieno žiri, dočim pravi Riečani, koje je raztrenzila mađjarska. zabrinuto promišljaju o nejasnoj budućnosti, za koju nenalaze izlaza povoljna, a tko zna, da li i njim; ne dođe na pamet -na naša pu-slovica, koja veli, da tko neće brata za brata, mora tudjina za gospodara. Do vidova!

Rokac.

nalazeće se u c. i k. arsenalu u Puli kao radnici očekivali smo, da će njih ona viest obradovati, kako i bi, jer sa nam i oni novčano pritekli u pomoć, na čem njim mi mnogo zahvaljujemo.

Početkom mjeseca listopada bijaše crkva sasvim gotova i u red postavljena, jedino sa nam manjkali zvonovi, koje smo naručili u Spljetu kod zvonoljevca Cukrova, s toga suo sa velikim veseljenjem očekivali oiaj dan, kada će nam zvonovi doći. Dne 30. listopada dobismo iz Spljeta brzojav, da nam zvonovi 2 studena dolaze sa parobrodom na Rieku.

Kod te zgodе nismo propustili, da neobavještimo našeg vrlo obiljubljenog bivšega župeupravitelja, a sada Tribalskoga župnika, veležastnog gosp. Andrija Pobora - da nam zvonovi dolaze, i da ga mi pri našoj svečanosti želimo imati.

Dne 3. j. m. osvanulo je prekrasno dan, a za rana u jutro potese mužari gruvati, da sa je na daleko orlo i treslo, a puk je sav u svečanom ruhu i veselog iz-raza pobrilo na kićenim kolima sa cvje- dem i zastavama, sa kojima je krenuo u povorci put Rieke. Kada dođosmo sa ko-lima pred parobrodarsku stanicu, opazismo na parobrodu na mjesto tri naručena zvona još jedno četvrto veliko (zveno) od 800 kgr., sa kojim nas je jedina dobra ali ne-poznata osoba iznenadila, kao za spomen našemu nezaboravnomu blagopokojnomu župniku Nikoli Poboru, koji je mišgo za nas, dobra učinio, a mi smo njoj na tom plemenitop daru mnogo zahvalni. Sva četiri zvona jesu jedno od drugoga ljepše izradjena, da njim nema para u ovoj okolici, i nadamo se, da će i njihovi harmonični glasovi, svoga tvorničara licu pred očima hrvatskim narodom osvjetlati, i kada smo sva četiri zvona na kola natovirili, dje-vojice u bjelini, obšipale sa cvjećem i iz- zedi hrvatske zastave u rukali jedno za jedno, među zvonove vijence. Preko mosta na Sušaku dočekaše nas je i glasha, i tu se pred kralj, kotarskom oblasti, na par- časaka obištaismo. Na to dođe sa svim anovništvom kralj, kot oblasti presvijeli Dr. Vinco barun Zmajić kr. kot. pravst. i da pogledaju zvonove, o kojih su se najljepše izrazili. Dalje idući kroz sav Sušak, Vezicu i Dragu narod nas je liepo pozdravl- jući i svagdje nas je prijatelno običalo. U obim crkvama u Dragi sva zvana jesu zvonila, na čemu smo mnogo Dražanima i njihovuemu vjerdobro župniku zahvalni.

Čim smo opazili zvonik od naše novo-sagradjene crkve počese mužari gruvati, a staro i mlado, što je kod kuće ostalo, pohrlilo nam u susret i sa bučnim živo- klic nas pozdravljalo. I tako sretno pris- pjesmo sa zvonovima pred crkvu, gdje je iztovarismo.

Kada se je sve urušilo i u red po-stavilo naš lepota od 60 osoba podjismo na zajednički banket, kojemu je pri-ustvovao uz V. gosp. župnika A. Pobora i nas kra- sički načelnik gosp. Pavel Potrata i naše mjestno staretinsvo. Za vrijeme banketa je glasha avirala, a prigodom toga liepih i značajnih nazdravica se je izgovorilo. Društvo se je već u kasno doba u noći rastalo.

Čim zvonove u taranj na svoja mjesta postavimo i čim stigne dozvola od našeg presvjetlog g. spodina biskupa za blago- sloviti crkvu - slaviti ćemo ponovno još vedu srečanost, jer od onoga dana biti će i naš hram utrošen među svoje drugove u katoličkoj crkvi, gdje će moći ovaj po- bozai puk svoje vrude molitra slati Sve- višnjemu. A to će biti možda još prije od 14 dana, što i mi željno očekujemo.

Škrjerčanin.

Iz Pule pišu nam 20 decembra 1897. Mnogo vika ni zašto. Usred smo izborne dobe, za obnovu občinskog vieća, a grad nije u najmanje promjenio svoj svakađušji došadnji i fromi izgled. Po ničema nabir- rekao, da su izbori, koje li su se priprav- činile, kakovi li se nisu sva dogovori i pre- govori vodili među talijanskom klikom koja gospoduje, i izbornicima pripadajućim arsenalu, mornarici, dok se, nije urbi et orbi proglašilo, da je savez među tim ele- mentima stvoren. Njekoiko gospode pripa- dajućih arsenala u svojstvi maktinista ili Verifierera za jesti će na meške stolice gradske viećnice, gdje će nastaviti glaso- vitu djelatnost, koja se sva sastoji u marionetnskom glasovanju u prilog svake voljece, poznatih, vodja nesuštinski koji u ovom gradu licomjerno znadu sakrivati svoje jezike, ali ipak ne tako vjesto, a daš ne bide kad i kad odali. Nije nam žao, da mor- narici kumpromise stvaru sa radikalcima, ne strašimo se radi toga za budućnost, jer je naša budućnost drugčije osigurana,

to će se prije ili poslje naši zahtjevi sje- gurno izpuniti, ali nas boli, da se sinovi našega naroda sa takovim elementima, sdružaju. I u starim ih je vieću bilo, pak nisi imali srca ni odvaznosti, da harem jedan od njih ustane na obranu našega naroda a proti nepravdama, što je činila obdina za zadnjih izbora. Vladislav, Cer- maki, Jurkotčić, Molitor i dr. ostaj će kakvi su i bili, a Slaveni u Puli spomi- njat će njihova imena onako, kako se spomi- njaju imena mnogih zalutalih sinova naš- tega naroda. U novoj upravi biti će i Grga Lorenžin iz Medulina, sin starca Pera, vriednoga rodoljuba hrvatskoga. Kako se on pustio birat u društvu najljepšijih Talijana, ne znamo. Vidjet ćemo kako će opravdat pred braćom svoj korak, a vidjet ćemo ga i na djelu, te neka zapamti, da tko s vragom tikve sadi, o glavju mu se razbijaju. Nu bilo što bilo, novo vieće ne će se moći, polivati, da je bilo izabrano sa mnogo glasova. Prvi dan je glasovalo 50 - slovom pedeset ljudi, sve samo arsenalaca pod moras, a tako i sliednih dana. Danas se je vidilo p koji riečki seljak, a samo Kavralčić i liš an tako nes- motreni, da ih je došao čitav jedan vo- zić. Da je naša stranka usla u borbu, bio bi naravno drugčiji život, ali za ovaj put pustili smo Talijanom, da čine što hoće, i da gaze u blato što dublje. Zagazit će bez dvojbe duboko, i jer su već navjestili, da će sklapat zajmovo od toliko milijna, i tako opruži na sjromaha, još vedu nepov- ju. Kad se misli upropišat vat obćinu ne treba, da sa mi u borbu upuščamo. Kad se bude radilo spašavat obćinu od propasti, onda će se pokazat, što je naš element.

II.

Jučer smo imali socialistički kongres il ovđješim kazalistu. Već oglaš, sa- stavljenih 73 jezika, navješćivali su, da su pokretaji il vodje te stranke neiskrveni i licemjerni ljudi, jer u talijanskom i je- mečkom oglaš govorio se o kongres talijanskih i socialistica Dalmacije i Primorja, il u hrvatskomi tekstu bila je riječ, talijan- ski izpuščena; tobož za obsjuniti proto- stota: Da je to tako, uvrijedi smo se i iz govora njihova vodje Učkara, koji ima sručnosti igrati se socializma još, inter- nacionahalnoga i demokratskoga, a u sred skupštine kazao je, da su Dalmacija i Istru il provincije italijane. - Tu ga je čulo do 1000 ljudi, pak je i to dokaz, da je istina što o njemu pripoviedaju, da mu je svaka treća riječ p... de sliavi.

Iz toga se vidi, da su ta gospoda u tajnoj službi triscanske vladajuće klike il židovskoga kapitala, i proti kojemu toli- ko viku, svejedno kao i njihova brada u sje- vernim pokrajima monarhije, koja su u parlamentu zato i popunjala njemačko- židovski obstrukciju. Na skupštini su go- vorili Učkara, Gerin, Kristan, Benussi, Kostica. Učkara je dosta fini tip i vidi mu se, da bi rada postao on, što francezi petimaitre i bourgeois zovu. Gorovi dosta gladak i vidi se, da je isti govor mnogo puta izrekao. Uza ni je najbolji govornik na skupštini bio Kristan iz Ljubljana, go- vorio njemački i hrvatski i to hrvatski posve dobro. Čovjek jak i liepa vanjšine, te krasnog organa. Učinio nam je utisak propaloga studenta, koji se vrago na po- litiku. A bilo je vidjeti, da mu je politi- ziranje zanat, jer je zajedro bio niz ši- roko more same visoke politike, te je poretastao sve od Bašana i Abrahamovića do krakovskog kongresa. Govor mu je bio pun samih fraza, izvadjenih iz prvodnih članaka obstrukcionista, a pun pogrdi proti slavenškim zastupnikom, oso- bito mladocske stranke. Oborio se i na klerikalizam i kazao, da socialisti imaju; zadaču ništiti krišćanski moral, sasvim protivno od rovinškoga stolara Benussi, koj se sav to, il od krišćanske ljubavi prema Slavenima. Najviše je govorio Gerin, podječajuć kadšto dosta živo na napu- štinskoga paglazija. Kostuti je bila svaka druga riječ in somma i, diremo. A taj in Somma njegov i njegovih drugova vaskolik vrto se oko toga, da radnici neka kuppju socialističke novine i da se začlana u nekakvo novo društvo.

Olodavanja bilo je puno, ali da će bit i novaca društvu od onih, što su pje- kali, veoma dvojimo. Dvojimo i zato, što ovdje radnik, ako je i malo radin i šteti- ljiv, žive dobro i bogri il krišćici. Po- stane dakle posjednik. Osobito su naši hrvatski radnici zato pravi; i njihove ku- dice rese Krocaciu i Sijanu. Otkad je naš dr. v. Luginja, koji se zat. ipak ne iztice spustielim, obnovav puzilnicu, još im je lahke, jer im ova daje povudu na mje- sečnu odplatu od 10 forinta. To sve ne- znaćnu novu spustielu radništva, kao ni to, da ovdje erarski radnici i penziju imadu,

Nu to ih nimalo nije smetalo, da ostave Pulu uvjereni, da su otvorili oči svietu, koji bi bez njih još u tami čamio. Ne ka ni bi radnici paste u tom nezudnom njihovom uvjerenju, a za svoj bollak nek rade i stade, pak će čestito živjeti i napredovati, i bit ugledan dio našega naroda, koj se eva: ved liepo budi i iste svoja prav, vjerno alleded pametne vodja, koji nisu nikakovi kapitalisti, već iz narodnoga krila potekli i dokazali djetima, a ne riećima, da se za čitav narod brigaju i za napre- dak čitavoga naroda rade. Kad bude naš hrvatski narod imao sva prava, koje sad uživaju na njegovu škodu drugi narodi, onda ćemo se i mi dielit na kapitaliste i socialiste, ali dok smo kao i danas tudje roblje, držimo se čvrsto jedan sa drugim i bogatiji siromasi, na narodnom temelju, pak ćemo doći do svojih prava.

Franiša i Jurinšek
Fr. Čuleu, da su naši va. Pazine nekome podpisali pasaport, a on da je silni Hrvat.
Jur. Po pravice nezudnje ali ni ma ka nas istrane čini.
Fr. Vero, da je samo, još takoveh, koji bi oteli bit u nami i skrjaveti, sjećajni i talijanisti.
Jur. Bi jih dobro spametit na ono, ka- kovi su prišli va. Pazin.
Fr. Aj vero bi!

Čestit Božić
Različite vesti.

Novi mađjarski na putu. Najnovije iz- brojavne vesti javljaju, da je novi na- mjestnik za Primorje g. grof Goes odpr- tavio iz Černovice u radno mjesto (Gries- en-Stajerstal), odakle da će odmah pošlje božićnih blagdanina svoja novo mjestogu. Trst.

Istarski sabor u Puli. Kako izvješ- tjemo na drugom mjetu sazvanu su zemaljski sabori ove pole monarhije na godišnje sa- jedanje što još konac ove, što početkom buduće godile Istarski sabor sazvan je za dne 20. jenuara 1898. i to za prvij put u Puli.

Odatle sliedi, da se je napokon obi- stinilo ono, što se je davno pri- pročalo i proti čemu se Istarski Talijani na oko protivu.

Ali čemo se još vratiti na pitanije o- prenosu istarskoga sabora iz Poreča u Pulu a za danas izrazujemo samo svoje zadovolj- stvo, da se je sa najviše mjesta zadovo- ljuje želji ogromnog četa putanstva Istre.

Savez zemaških sabara. Slaveni list bečke vieste donio je jučer dekreta, kojimi se saziviče zemaljske sabore. Dne 28. t. m. sastali će se sabori Galicije, Dalmacije, Austrije, Stajerske, Kranjske, Šlezije i Ger- ničke. Dne 10. jenuara 1899. sastaju se sa- bori Češke, gornje Austrije, Saloograda, Koruške, Baka. ne, Moravske, Tirola, Vor- laberge i Trsta. Dne 17. jenuara sabor Dalmacije a dne 20. jenuara 1898. sabor Istre u Puli.

Savez carevinskoga vieća. Iz Praga dolazi viesti, da se u tamožniji mladocško- krugovij pronoši glas, da će biti sazvano carevinsko vieće pod konac mjeseca fe- bruarda 1898.

Konstituiranje. novoizabranog obćin- skog zastupstva u Buzetu. Od tamu pišu nam 21. t. m. Danas sastalo se na prvij- sjednici naše novoizabrano zastupstvo, da izabere izmedju seba najdostojnijega na- čelnikom i njemu uz bok ponajbolje sa- vjetnike. Odabran bijaše jednoglasno za novo naš sveoćebe obiljubljeni bivši načel- nik velenč. g. Dr. Mate Trunajčić, piemda se je on tomu svakojako protivio; morao se žrtvovati obćini interesom bar za koju godinu. Isto tako jedu glasno odlaju iz- abran bivši savjetnici, koj će svoga načel- nika podpirati u njegovom težkom pidožaju - složno i svestrano.

Novomu zastupstvu osobito, prevriednomu naedelniku želimo vrude, da bi si novim radom za sveobće dobro one prostrane oblasti stekli novih zasuga.

Sastanak Katoličkog političkog društva u Ljubljani. U nedjelju održavao se 15. sastanak slovenska stranka sastanak katoličkog političkog društva, na kojem su govorili među ostalima i državni zastupnici gg. Dr. Susteršič i Dr. Zitaik vrlo obilno i temeljito o političkom položaju — osobito obilno na stanje slovenskoga naroda u raznih pokrajnaka. Prihvaćeno bijaše više vrlo temeljitih i važnih resolucijah, koje bi morale ne samo svaki Slovenac, nego i svaki austrijski Slovenac obzirne potpisati.

Obavijest. Uvjerjenje o narodnom jedinstvu Srba i Hrvata, proklamiralo se danas sve bolje elemente i duhove takozvanog političkog i jedinstvenog, kojim su još otvoreno zaslepljeni i prekriveno mrenom, ili takovi, koji među nama, bili naši urođenici, bili i udjeljivi doseljenici, suđi interesima onih kojima je od koristi, da da se mi ili nigda, ili što pozajve, opametimo.

U jedinstvenom kole su nam pripadajući i braća Slovenci, koji su put od puta naše, krv od krvi naše.

Tri plemena, tri imena — jedan narod, jedinstven i celokupan, jedinstven i celokupan, jedinstven i celokupan, bliži i tesnje nastojanja.

Prošlost naša i praviše nam dokazuje kako je šteto i ubitačno ograđivati se zidom separatizma, umjesto nastojati da jedan jedinstveni narod i uzivljivo životom jedinstvenim u svakom pogledu, toli kulturnom i gospodarskom, kolli društvenom i narodnom.

Uvjeta tuma i sredstva imade, a imade i ljepše i bolje volje, koja se na svim stranama u najbolju silu manifestira, samo što nema jedinstvenoga, središnjeg vođe, da rad ponajboljih naših ljudi ne da se gubiti, nego ne poluže onoga uspjeha, kojim bi se zaista postojilo, kada bi svi znali i imali jedan centar, oko kojega, bi se skupljali i koji bi bio kao naša smotra svega, što se u našoj stvari, a bitno djeluje na običaj i zajednički život.

Da tomu dodamo, namismo od mladoga ljeta izdajati trikrat nedjeljno časopis "Narodna Misao", koji će — i tako u srpskom i latinom — a polazeći od temeljnoga načela, da su Slovenci, Srbi i Hrvati jedan jedinstveni narod, jednako ljubavi, zanosom i brigom, jednaki okom, strahom i veseljem motivirani sve pojave našega narodnoga života, izbjili oni u skromnoj kolubici slovenskoga jezika, u kudi hrvatskoga obrtaika, u domu srbakoga trgovca, ili u dvorovima velike male gospode naše.

Uza to će "Narodna Misao" jednak u ljubavi i pažnjom pratiti sve zaustupio i važnije pojave ostaloga slavenskoga svijeta, poklanjajući osobiti pozornost životu, hrvatske braće, kao i vjerno i točno moćiti i vo pojavu u inorođnom svijetu.

"Narodna Misao" radja čista ljubav prema jednom jedinstvenom narodu, koji doste saeo a toga jedinstveno nije proživio; jer sam bio naivan i lakovjeran, a drugi ga znali svakom zgodom i prilikom za sebe, a uvijek na njegovu štetu, izrabiti.

"Narodnoj misli" bit će svetom zadatkom utati stazu narodnomu jedinstvu osjedarim svijetu, kulturnom, gospodarskim i društvenim prilikama, da se ne budu mladi naši ba uas tužili, kao što su mi na naše stare žalimo.

Narod neka bude svoj i za se, a nigda i nigdje tuđi i za drugoga. To je naša misao, naš ideal, a tome će služiti i naša "Narodna Misao".

"Narodna Misao" izlazi će ponegdje, u sedam i petkom u 11 sati prije podne Tiskar će se na četiri lista. Čena će joj biti 1-for, mjesečno, na austr. 6 for, a na čitavu godinu 12 for, za Austro-Ugarsku, dotim za ostale zemlje 30 franka u zlatu.

Redjeljita se snije na upravu "NARODNE MISLE" Gajeva ulica broj 45. Uredništvo nalazi se također u Gajevoj ulici br. 45 IL kat.

U Zagrebu, 10. prosinca 1897.
Erazmo Barčić, Dr. Franke Potebnjak.

Oprost od čestitanja. Eto imademo pred vratu su bužične, blagdane i početak nove godine, kadno se više nego ikada sjeda brat brata, prijatelj prijatelja itd. to jedan drugomu čestitaju i dobre blagdane i sretan početak nove godine, što je često skopano na većim ili manjim troškom, sa "nešto" poela; a vrlo će to i kojekakvih neprilika. Da se svemu tomu izbjegne, a uz to izkaže narodnu zahvalnost i ljubav preporučamo našim istomišljenikom, da se mjesto čestitanja sjete naših plemeničkih društava "Družbe sv. Cirila i Metoda" i "Bratovštine hrv. ljudi u Istri".

Oprost od čestitanja. Urednik M. Mandić u Trstu podario je "Družbi sv. Cirila i Metoda" za Istru mjesto čestitanja prijateljem i znancem prigodom božićnih blagdanih i nove godine, for. 2.

Glavnu skupštinu održavati će. Hrvatska čitaonica u Nerezidam dne 26. i 27. siječnja i blaženika; 3. izbor novoga odbora i 2 izvora; 4. predložak; 5. tombola.

Piša nam sa eteka. Krka. Po otoku puknuo je glas, da je vječni bilježnik kandidat Silvano Smržički (veće Sinković) imenovan prisiljenikom za kotarski sud u Krku, i to uz obećanje, da će postati i pristavom. Taj nam je glas ovaj-ovdje nepogodno iznenadio, jer znamo, da taj gospodin ne samo, da ne pozna hrvatskoga jezika, već mu je i odlični dušmanin. K tomu nepojmimo, kako bi se moglo primiti u sudbeni struku čovjeka, koji je bio sudbeni krđi zaključnog pisarstva. Idemo da vidimo, koliko je na toj glasini istina.

Istarski Talijani se groze. Naši mi suzumišljeli Talijani u Istri vidjeli napokon da moraju računati sa prenosom sabora u Poreču a Pulu, kao sa gotovom činjenicom. Oni su dakle već počeli i sami prijavivati, da su uzaludne sve njihove molbe i svi prosjednici protiv nakanonog predosa. Ni da njim ta, tobož gorka pilula izgije pskizive u želudac, inače jedan drugoga tim, da će se sa prenosom sabora talijanskog grada Pule samo uvrstiti, dotim nedo o Poreču nimalo mislajući.

Nama, Hrvatima i Slovencima, napose našim zastupnicima pako poručuju, da se nipošto nevaramo misliti, da će našim zastupnicima u Puli bolje biti. Gradjanstvo Pule, da će pokazati odlučno i neprekotivo svoje talijanstvo, neobjeđuje se nimalo onih, koji dolaze Talijane u talijanske gradiove izazivati. Kano u Poreču vladati će se naprama slavenskim zastupnicima talijanskog gradjanstva i u Puli, koje neće nikada zaorjaviti na svoje talijansko koljeno, i na slavne latinske pomenike grada Pule.

Tko znađe diti izmedju redaka, lahko će odatle zaključiti, da kano talijanski poglavice i u Puli niže pučanstvo uzpaliti protiv hrvatsko-slovenskim zastup. kao što su to činili vazda njihovi istomišljenici u Poreču u sabornici i na alići.

Nasi zastupnici neće se stalno preplašiti prazne puške talijanski vikaca u Puli kao što se je nisu prestrašili niti u Poreču, nu oni će znati, koga da čine od govornim za svaki moguć izgred ili demonstraciju, bilo u sabornici bilo na alići protiv njih napereno.

Gradski izbori na Rieči obavili se ovih dana podpunom pobjelom, kao zbrane autonomne stranke. Izabrali su opet svi bivši zastupnici, koji bijahu dali nekakvo ostavku radi spora sa mađjarskom vladom, koja hoće, da uvede na Rieči svoje zakone. Riečianom nepoćudno. Novo zastupstvo izabrali su opet svojim nacelničkom bivšega naedelnika Mailendera, a da li će on sada izravnat stari spor sa mađjarskom vladom, pokazati će nam nedaleka budućnost.

Iz Pazina, 20. prosinca. Na raston u stare godinice a dana 31. prosinca e. g. privrednje "Hrvatska čitaonica" u Pazinu koncert što no ga izvajala "Provi istarski tamburaški zbor" u Pazinu uz ovaj raspored: 1. Ranjanin-Farkas: "Lijepa naša domovino" hrv. himna; 2. Šviglja: "Bu garski napjevi"; 3. Rožić-Farkas: "La belle Parisienne"; mazurka; 4. Smetana: "Narodna korečnica"; iz. opéra "Prodna nevjesta"; 5. "Farkas"; "Estudiantina"; španjolski valcer; 6. "Bunski narodni napjevi"; 7. Mascagni-Jelusić: "Cavalleria rusticana"; — Aria Lole i intermezzo simfonice; 8. E. Jelusić: "Sa. Tihoraja". Početak u 9 sam ura.

Onu osobu, koja je tražila putem našega lista službu sobara, pozivljemo ovim, da se potruđi što prije u naše uredništvo.

Viching redivivus.

(Sledi.)

Kad se ne traži istina, već ju se nastoji samo potamnuti i izistnuti, tada nije čudo da se ljudi ne osvrću, nego dapače nekako prazin pica, koji triezno razpravljaju historička fakta na temelju pobjeđiv i ispravlj. Sve potekloće i prividna protostojva a života i radu sv. solumke braće, te je poglavito blagopokojni Rački svojim dubokim povjestnim znanjem i kritičkim iztraživanjem svladao i raz-

mao tako, da će svaki, koji ima iole dobre volje i namjere, nadi u njegovih spisih dosta gradiva, da upozna istinu, u koliko je na podlozi do danas poznatih izprava do nas došla. Njegov: "Viek i djelovanje sv. Cirila i Metoda" jest, kako čitri (O. Martinov): "caeteris omnibus, quodquod de hac materia agunt, facile antepsonant, adeoque dignissimus, qui e lingua illyrica in aliam vulgariorem convertatur; et ita apud alienigenas quoque gnam maxime innotescat", a sam bečki "Waterland" tvrdio je nekad, da je to dijelo "in welchem er (Dr. Rački) sich als ein Historiker von tiefer und unfaressender Gelehrsamkeit aus als ein strenger und kritischer Forscher in den slavischen Alterthumern zeigte".

Kao zaključak ovom našemu protogovoru dodati ćemo još par riječi o obrani, koju je doniela baba "L' Istria" od 20 studenoga e. g. za; svog unučića g. Salata. Tu ne poriče onoga, što mi rekohmo, da je mladi Salata došao do podataka, koje mu posla g. kancelar pop Marko de Petris izričnom dozvolom Dr. Volarića, već samo volj da se je nanj potužio, što mu toga nije dozvolio, nu "con ogni muggior gentilezza". Još bi ljepše bilo tožiti se meosvojano i k tomu osorno zar, bako? Svakačo mi se tu pozivljemo na svjedocanstvo istoga kancelara g. Marka de Petrija, koji zna potkano, kako je stvar tekla, i koji će moći povjedočiti, da je, osim pismenita izvaja Salatina, kao da mu je Dr. Volarić za njezako, da njegovim putem uporabi arhiv osorskih biskupija. Isti kancelar pop M. de Petris može nam kazati, kako nije istina, da do naša sudbenika nisu znala potpisati zapimlje, pa ako mu je zbilja on to javio, učinio je to valjda iz potužaje u bitnji, jer ga se stila, da štogod napise i najavi. Neke se natež i razeže riječi, kako se hoće to stoji, da biskup Hakamarić piše 1893. i. In Lubenzijci di questa Diocesi è da 20 anni, cbe assentiato l' Ordinarito que' tre officiatori celebrano et officinno in latino", pa s toga nije istina, da je ondje jur god. 1647. i 1649. kad je pohadjao on, biskupin Valjario de Ponte, vladala latince a i to stoji, što im dokazavamo, da su u cijeloj osorskoj biskupiji do pod konac 18. stoljeća samo kaptol osorski i zborni kaptol crski rabili latincu, dotim se je drugdje posvuda glagolalo, glagolalo i glagolalo.

Kad se hoće da kudi glagoljase onako neosnovano tobož s neznanstva, a da se od tada pokaže nužno uvedenje latinice i kod ovih bolje naučazbe radi, onda bi se bilo da borme moralo dokazati, da su latinci u to doba bili "lumen mundi" i matrozancni prema njima, jer bi sa tada i samo tada onoga logički utvrditi da bi bili glagoljasi polatinjeni postali naučroženiji. Kudi glagoljase, a prenućiti stupanj naučrazbe latinaca to znači stranarski pisati historiju i mahati po zrakci. Kad bi pako valjala ona mletčkoga pravida, navedena po Salati na str. 62, da su se glagoljasi redili "per un aguello", onda se može reći, da su latince redili "per un zecchino veneto", jer su borme isti biskupi redili, pred biskupom morali isti izpit; plagati itd. Zar ne, bako, danas ne bi vriedila jakova argumentacija, pa čemu onda i tvoji danas kulite i ponuzujete pred važima naše svećenike, koji su pro-ili-istće skole i pod istimi profesor kostu i vaši?

Smetajmo je kad baba hoće da izpriča svoga unučića Salata, što se je nasudio onako okrujniti i izvrauti odluku sv. Zbora za obrede od 13. veljače 1892. kao da bi bilo savršeno donesti za ove naše strane — quod est demonstrandum — onaj dio, koji govori u priloz glagoljici; Kad ju mladencu u svojoj zanesenosti na; vadja, da dokaz tobož nekakvu obdeniti zabranu ili bar poniznje glagolice pred latinicom; kad je obdeniti rekao, da svećenici glagoljasi moraju "si additi sunt Ecclesiae, ubi lingua latina adhibitur, Missam solemniter celebrare et Huras latine sermone cantare", za što izpušta ono, što se isto tako navajda kao obdenito pravilo da "idem dicatur de Sacerdotibus qui latine Missam celebrantes et Horas persolventes, ministrant Ecclesiae ubi slavica lingua legitime introducitur est?" Neka svaki razboriti čovjek pročita Salatu na str. 65, ta' bravn' dielu odluku sv. Zbora za obrede, pa nek otvoreno reče, da li vriedi moćiti pero za svakoga ljude i da...

li je dostojao a njima razpravljati triezno i pametno o jednom pitanju?

Mi smo nadalje rekli, da Salata (str. 31.) navajda kao predaju, kojom se sv. Gaudenciju, osorskom biskupu (1042) attribuisse una longa lotta combattuta e vinta contro la liturgia slava, adombrata nella proibizione del matrimonio di un nobile con una consanguinea* pa rekomo, da kako je mogao to on utvrditi kao ostronman i kritikan historik, kada na str. 36. veli: "che fino alla metà del XIII secolo nessuno da noi si sognava di usare la lingua barbara (i) nelle chiese" i da toga nije signuro našao imjegjeno u Farlatu, iz koga je erpno svoje crkve o svajčevom životu. Osm togla smo pokazali, kako taj mladi delja, pukle je obećao dati citacem životopis istoga svetoga biskupa, preveden od rieči do rieči "ecco tradotto ad literam" po Farlatu, sustavno izpušta rieči, koje se odnose upravo na taj događaj iz svjetova života, da tako prikaze vjerojatnijim svoj narodi da bude proslitia slobodnije o tom gatai. A znate, što baba na to odgovara: "Ma chi vi dice mai che S. Gaudenzio abbia combattuto e vinto entro i confini della sua diocesi, esserina?" pak da je mogao imat prilike pobijati i nadvaljati u Dalmaciji na provincijalnih saborih, koji su se držali pro i glagoljici. Ali, bako, gdje navodi životopisac istoga svetoga biskupa, da se je dogodio onaj slučaj, u koma vi hoćete da je tobož adombrata ona umišljena lotta combattuta e vinta contro la liturgia slava? U Dalmaciji ne, nego u Osoru, dakle? Salata piše o osorskoj biskupiji i pripovjedajući ono o biskupu sv. Gaudenciju, govori izrično za Osor a ne za Dalmaciju. Na str. 31. veli: "ritornando alla nostra diocesi... i nostri vescovi non avrebbero lasciato viver neppur un momento quest' usura", a za tim nastavlja: "Per soprappiù basterebbe rilevare che dopo la morte di Martino fu eletto a vescovo (1018-1042) quel San Gaudenzio benedettino cittadino di Ossero, al quale la tradizione attribuisse una lunga lotta combattuta e vinta contro la liturgia slava, adombrata nel fatto della proibizione del matrimonio di un nobile con una consanguinea." Ovaj se je slučaj dogodio u Osoru. gdje se je slavia i pir i gdje je gram ubio onog istog rodokolovnika.

Stara bi baba nijela iz ljubavi da obrani svog unučića, al njoj to ne ide. Pa to i nije prava ljubav; bolje bi bakà učinila da primi za usesa svog unučića te da ga povali na koljena i da mu ih odmjeri nekoliko, e da ga povali na koljena i da mu ih odmjeri nekoliko, e da ga tako nauči, da se pišuć povjestnicu ne smiju izvlačiti činjenice, a još manje navodi krijiti ih izkrivljivati, da se prikrije istina. "Ex era tuo te judico, babo!"

Mi ne znamo napokon, što je našim talijanom do toga, kako i kojim jezikom mi Boga molimo i častimo u naših crkvah. Prava ih namjera jur ne vodi, kad se što zadnje dobi iz očaja počeo šlanjati — in capite g. Salata, lo studioso e coltissimo giovane, kakovga kazivlje g. dekan Pesente a u zriede koje bečki "Waterland" našta potužuje; kad se već love sturokatoličkog plovana Gotca, koma dakako ne žmie dobro "römischer kleriklicher Standpunkt" i koji dosljedno iz "Vita s. Methodii" briše sve, što po njegovu sada zaudara tim duhom pa je s toga neće da ubraja, ali primare Quelle", jer da tobože tu "kirchenspolitische Tendenz deutlich verfolgt". Mi samo konstatujemo fakat

Baba "L' Istria" koja jur po svojim naravi ne može nego da brblja, i što ju više teče, to više laje po onoj: *teq jede stic, taj dobio, javila je opet u dr. 626 na obranu svog nedonošćeta Salata, da nu tako izvidu, pane, što mu ih zadržala, "tortura severa e crudele", kojoj ga potvroge nemiširdani slavi".*

Da joj bude lakši posao, oslonila se je ovaj put na auktoritet prof. Benussi, od koga (str. 175) da je Salata uzajmie onaj točni bogoslovni izraz: *lo scisma greco, intorno alla processione dello spirito santo, rabec ga "pag. 25 e non pag. 24", i na kog da se toliko srdi. "Katal. Dalmacija". Svakačo taj izraz upotrebio je Salata baš na str. 24. a ne 25. pa bio taj i od velaut. Benussi, teologički je ne samo netočan, nego upravo kriv. Narav i pojam šizme jest ne pripoznati primata sv. Ota u crkvi, a ne nekjaki koji drugi članak vjere. Da šizma, po sebi ne ostaje čist, nego je, dosljedno nastaja "mixture sive conjunction cum haeresi", to stoji, jer ndo*

*) "Geschichte der Slavonien", 1/2 Gotha 1807, str. 80.
*) I. c. str. 67.

rastavljeno od glave Isusove crkve mora, da trune i okružjavi; ali jedan, ne velimo teolog, nego u obće naobražen čovjek ne će nikad *nutiti pojmove*, a još manje ta kovo brkanje opravdati. Dakako *babi* kao *babi* jest to prosto, i mi joj to dopustimo. Jedan *Erfrörer* zna to razlikovati, pa govoreći, kako je *Pocij* potegnuto u svoje zamke i oglašjaskoga patriarha *Waltera* (877). nadovozuje: „und ihn verleiht, die Glaubenslehre Roms in der demselbst strittigen Formel ex patre filioque zu verwerfen.“

Nadalje *baba* očajno brani ondje *Sa latu* od napadaja „Katoličke Dalmacije“, za ono, što je napisao na str. 25 napred, gdje hoće, da izbrisi običnim i jednostavnim njezinim svaka spomen o djelatnosti sv. Metodua u Dalmaciji a navlaštito u Istri, te uticaj njegova rada na naših otocih i to tobož u obranu njihovoj „romantici“ i italiskom karakteru. Što ondje *Salata* bunca, to nije drugo nego kratko i više put nejasno naklapanje onoga, što čitamo u „La Liturgia Slava nell'Istria“ od 16 str. napred od prof. *Benussi*-a. Oba gospodina polaze sa krivog nazora, da je sv. Metod bio jednostavno nadbiskup moravsko-panonske metropolije, a zaboravljaju i ne će da čuju, kako ga bijaše *Hadrijan II.* poslao „non tibi (Kocelo) tantum, sed omnibus partibus illis Slovenicis mitto illum magistrum“ i to u svojstvu „legati a latere“. Stoga i veli kardinal *Bartolini* „Metodio continuando la missione affidatagli dal Sommo Pontefice Adriano II. di tutti gli Slavi si fece a visitare le regioni della Carinzia ed altre che stavano fra la Drava e la Sava e soggette in gran parte alla Metropoli di Salisburgo“. Neka gospoda citaju encikliku „Grande Munus“ pa će se osvjedočiti, da je Metod rasirio svoju djelatnost kod Slavena u obće ne gledajući na obseg biskupija. „Sicut Augustinum“ — kako veli sv. Otac — „ad Britannos in culturam animarum legaverat, Patritium ad Hibernos, Bonifacium ad Germanos, Willebrordum ad Phrisios, Batavos, Belgas, aliosque per saepe ad alios; sic etiam apostolice muneris apud Slavonicos populos obsecundi facultatem Cyrillo et Methodio viris sanctissimis concesserunt...“

1) „Byzantinische Geschichten“ von Dr. J. Weiss. Graz 1873. II. pag. 119.
2) Vita s. Methodii c. 8.
3) L. c. pag. 98.

Zahvala.
Ove godine je buzetaska obćina u ime buzetске plovanije nabavila tri nova zvana od ukupne težine 1941 Kgr. kod zvonolievca G. A. Samassa u Ljubljani. Ovaj jih je gospodin izlio i poslao još prije pogodjenog doba i to sva tri ukusna oblika, mila zvuka i perfektna akorda, tako da cio pnk ne žali ni malo stara omiljala zvana. Podpisani smatraju stvorom dužnosti da se na tom djelu G. A. Samassa javno zahvale i njegovu levarnu ostalim plovanijama i crkvanu tojlo preparatu.
Buzet, 18 prosinca 1897.
A. Kalac Dr. M. Trinajčić
nadzupnik obć. glavac

Poziv na predplatu.
Hrvatskom obćinstvu poznatu razpravu, štampanu u podlistku „Hrvatske Domovine“ i „Posavska Hrvatska“ pod naslovom:

Bosna i hrvatsko državno pravo.
naumio sam izdati u pšebnom izpravljenom i sa državnopravnog gledišta upod naslovenom izdanju.
Da djelo bude pristupno i širim krugom izvan granica naše domovine, napose pak onim, kojim je odlučivati o sudbini ovih dviju hrvatskih pokrajina: Posne i Hercegovine, odličito sam djelo štampano u njemačkom jeziku.
S toga se ovim obraćam na sve rodoljube, da se izvole predplatiti na ovo djelo i nastojati sabrati što više predbrojnika. To je nužno za to, da se omogući tisak ovoga djela, a i za to, da uzmognemo opredielni nakladu.
Cielo djelo zapremat će oko 20 tiskanih araka u osmi. a cijena je za predplatnika 1 for., a knjižarska cijena bit će i for 50 tš.
Djelo će se predbrojnikom — odnosno predplatnikom — početi razasijljati u mjesec siječnju 1898.
Predbrojni arci i predplata neka se šalju na adresu:
Dr. Petrinjensis,
Zagreb, Markov trg br. 5.

Listnica urednika.
Voleć, g. J. V. u R. Izvolite se obratiti u posla one knjige na župni ured u Kastar. Živili!
Voleć. O. F. D. Sve stiglo u redu; liepa Vam hvala i srčan Božić!
Gosp. dopisniku „Iz obćine Bača“: od nepoznatih osoba stigle nam nepodpisane dopise bacamo u koš.
Gosp. dop. „Rapočani“ radi preobličnosti ostavimo za budući broj. Zdravo!

Oglas natječaja.
Na mjesto obćinskoga kanceliste kod glavarstva u Voloskom. Plaća iznaša for. 45 mjesečno posticipatno plativih. Zahtjeva se poznanje jezika hrvatskoga kano uredovnoga i uz to nje-mačkoga i talijanskoga. Molbe imaju se poslati ravno obćinskomu glavarstvu u Voloskom do 31 takućega mjeseca.

Glavarstvo obćine.
Volosko, dne 12. decembra 1897.
Dr. Stanger
naćelnik.

Nudja se pošiljke pet kilograma po pošti: kava, ulično ulje najbolje vrsti i svakojaka kolonijalna roba. Prodaja se takodjer na debelo. Kava od 1 for. do for. 1.80.

Giovanni Battistella
Trst.
Na prodaju grede i dužice.

Podpisani javlja ovim sl. obćinstvu, osobito graditeljem i baćvarom, da ima na prodaju:

- 1) 1000 komada gredah svake debljine i duljine uz veoma nizke cijene. Grede jesu jelove i smrkove.
- 2) Dužica za baćvare smrkovih i jelovih svake vrsti. Naruće prima ustmene i pismene

Anton Medvedić
trgovac lesom

Klana (Istra).

Dobro vino.
Laujske godine kad' je bio prvi tečaj za konobare i vinogradare pri c. kr. kemično-gospodarstvenoj pokusnoj postaji u Spiljetu, uhvatio sam zgodu, da mu prisustvujem željom, da upoznam raznovrsta vina, i da ih znadem analizirati, i čista u trgovinu turiti, te time koristiti trgovcu a osobito dalmatinskom vinogradaru.
Dakle tko želi nabaviti dobrog vina neka se obrati pouzdano na

Stjepana Dulčića
Brusje na Hvaru (Dalmacija).

Njegova svetost papa Leon XIII.
poručio je po svojem liečniku prof. dr. Lapponiju ljekarniku Piccoliju u Ljubljani bajezaćnju zahvalu za Nj. Svetosti odposlatu **tinkтуру za želudac.**
Spomenuti liečnik, kako i mnogo drugih odličnih profesora medicine izasijli su Piccolijernu tinkтуру za želudac, što je preparacija kao izvrsno sredstvo za očišćenje želudca, pomnažuje tek ter pospješuje probavu i čišćenje. Cijena: 1 botica 10 kr., 12 botica sa zarikom 1 for. 35 tš.; pošiljka po pošti od 68 botica 6 for. 26 tš.

Najviše priznanje
ljekarniku Piccoliju u Ljubljani kao priredocu Kapljicah za zube, koje je sa zadovoljnim uspjehom Njez. c. i kr. visozat prajasa gospodja priselonasljednica udova nadvojvodinja
STEFANJINA
izvolila opetovan. uporabiti. — Cijena 1 botici 20 tš., 10 botica 1 for. 50. tš.
Ljekarna Piccoli
„pri anđelu“
Ljubljana, Buzajska cesta
Pošiljke se šilju prema poštanskom punzeću.

Prave brnske suknene tvari

Jedan odupen 310 m. dug, dostatan za muške odjelo stoji samo	for. 3-10 iz dobre 4-10 iz dobre 4-50 iz dobre 6— iz bolje 7-75 iz fine 9— iz najfinije 10-50 iz još finije	PARVE BVIJE VINE
--	---	------------------------

Jedna odupen za orno salonsko odjele for. 10. Tvari se gurje kaputi, Bećen, Peruvianski, Deakings. Tvari za države i željezaličke šnavnika, najfinije Kammerer i Chevate itd. razasijlje uz tvorničke cijene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznate

Skrabite tvari: **Kiesel-Ambhof u Brnu**
Nizozel badava i Franco. Pošiljke vjerne uzraka.
Pocij J. P. n. obćinstvu upozoruje se osobito na to, da stoji tvari mnogo manja, ako se iz iravne naradi nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nahari. Trdika **Kiesel-Ambhof u Brnu** razasijlje sve tvari uz prave tvorničke cijene bez odbitka, što ga daju krojaćem, koji škedi silno privatnim strankam.

Sve strojeve za poljodieljstvo i vinogradarstvo
Cijene iznova snižene
PREŠE ZA GROZDJE, DIFERENCIALNI SUSTAV.
Ovaj sustav preša ima najveću tistujuću moć od svih drugih, ma kojih ma drago bilo preša. Preše za masline, hidranličke preše, štrcaljke proti peronospori, Vermorelov sustav, ova moje štrcaljke su poznate kao najbolje i najjeftinije: automatične štrcaljke: mastilnice sa spravom za mliti jagode, preše za sieno, triere itd. tvori u najboljem proizvodu
IG. HELLER, BEC
II/2 PRATERSTRASSE 49 — Cijenike i aviedoće gratis! — Traže se zasupnici! Čuvati se kontrafacija!

Povlašten ured za putovanje po Austro-Ugariji i po inozemstvu
ALOJZIJ MOZETIĆ
TRST — Piazza dei Negozianti br. 1. — TRST
Povlašten ured za putovanje po Austro-Ugarskoj te inozemstvu, posreduje putovanja u Aziju, Afriku, Ameriku i Australiju, te po cijeloj Evropi, zastupa najbolja parobrodarska društva, posreduje kod osjegaranja proti nezgodama uz besplatnu poduku toliko pismenu kao ustmenu u svim mogućim putnim prigodama; jamči najniže cijene i najbolju poslužbu.

Tiskarna Gutenberg
Aljalka ces. kralj. univerzitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRITNE I V CONTO - KNJIGE
sistem „Patent Workman Chicago“
Rastuća zasluga Knjižovništvo.
priporoćuje se za prijama, naroćito se zahrdilom primernih cen i toćne postrebe.
Izdolovanje vakovrstenih tiskovih kakor: časnikov, reketarov u vakovim obćijn, brošur, plakativ cenikov, računov, memorandov, akroćilov, pepjela zvileto iz zavrtkov u sapsnom, naslovih listkov jedinih list, pavajih itd. itd. — Bogata zaloga tiskovih: Canto-Corrent-kaljig, Saldi-Cesti, Faktura Obitovora, Creditora, Casa-Kaljig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-asta, odpravnik, mesaljnih časov-zapadnih i kaljig za kopiranje, kakor tudi vseh pomoćnih knjig, potom razvirnoga (črtanoga) papirja, Canto-Corrent, ovicnoga papirja za kopiranje, listov iz karveta za kopiranje, skicirje lista za kopiranje itd.
Za naruće in nadaljnja pojašnjenja obrnit se je do glavnega zasupnika
Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Via delle Acque 5 Trst

Skladišće pokućstva
torćke Aleksandra Levi Rinzi
Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia hr. 1
Skladišće pokućstva i tapetarije svakojakih nacrtav iz vlastite radionice. Bogato skladišće zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cijenik badava i franco. Naruće predmete postavljaju se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.
Naruće preuzimlje za Istru i Dalmaciju.
Tiskara Dolona u Trstu